

Ptice mesta New York

// Barbara Čreslovník

Površina:

1.214,4 km² od tega kopno 789,4 km²

Število prebivalcev: več kot 8,3 milijona (leta 2008)

Najvišji vrh: Todt Hill Staten Island (124 m)

Število opaženih vrst ptic: prek 350 vrst ptic na celotni površini mesta New York

Ornitološki organizaciji: New York State Ornithological Association, New York City Audubon

Zanimive vrste ptic:

tašični drozg (*Turdus migratorius*), pojoči vrabonad (*Melospiza melodia*), skalni golob (*Columba livia*), žalobna grlica (*Zenaidura macroura*), (*Melanerpes carolinus*), krakač (*Quiscalus quiscula*), modra šoja (*Cyanocitta cristata*), severni kardinal (*Cardinalis cardinalis*), črnoglava sinica (*Poecile atricapillus*), vzhodni febež (*Sayornis Phoebe*), rdečeperuti škorčevac (*Agelaius phoeniceus*), (*Buteo jamaicensis*), navadni votlinski drozg (*Sialia sialis*), (*Protonotaria citrea*), ameriška siva čaplja (*Ardea herodias*), koconogi čuk (*Aegolius funereus*), (*Stellula calliope*) - najmanjša severnoameriška ptica iz rodu kolibrijev, tigrasti gozdičar (*Dendroica tigrina*) - spada med t.i. penice novega sveta, ameriški pegam (*Bombycilla cedrorum*), velika bela čaplja (*Ardea alba*), sivi oponašalec (*Dumetella carolinensis*), modri gozdičar (*Dendroica caerulescens*), ognjeni gozdičar (*Dendroica fusca*), zlatoglavi cipar (*Seiurus aurocapillus*), meniška papiga (*Myiopsitta monachus*) - modrozelen papiga, ki izvira iz Južne Amerike, v 60. letih je pobegnila iz ujetništva.

Pomembna območja za ptice:

Centralni park na Manhattnu
Južni in severni Brother Island na East Riverju
Pelham Bay Park in Van Cortland Park v Bronxu
Prospect Park v Brooklynu
Jamaica Bay Complex, Queens
Harbor Herons Complex – 10 otokov v Killsu
East River; Jamaica Bay; New York Harbor

Podnebje: vlažna subtropska klima, okoli 0 °C pozimi, pade do -12 °C, snežna odeja se zadrži za kratek čas. Pomladne in jesenske temperature so nepredvidljive, lahko je hladno ali toplo. Poleti je temperatura 20 – 29 °C julija, kakšno leto naraste do 38 °C.

Letos od 15. do 29. marca me je želja po neznanem odnesla v Združene države Amerike. Obiskala sem New York, svetovni center moderne urbane kulture, financ, nebotičnikov... Že prvi dan me je poleg znamenitosti na Manhattnu, kakršne so Empire State Building, kip svobode in Times Square, pritegnilo življenje v Centralnem parku. V zeleni oazi so mi v oko najprej padle ptice, ki jih na slovenskih tleh nismo vajeni, zato sem iz nahrbtnika takoj potegnila fotoaparatus. Ko sem obiskala še tri večje parke, sem na imela koncu potovanja na posnetkih več ptic, žab in veveric kot turističnih znamenitosti.

New York

New York je po številu prebivalstva največje mesto v Združenih državah Amerike, s svojim vele mestnim območjem pa med največjimi urbanimi območji na svetu. Leži na vzhodni obali ZDA. Mesto New York obsega pet četrti, od katerih je vsaka tudi okrožje: Bronx, Brooklyn, Manhattan, Queens in Staten Island. Z več kot 8,2 milijona prebivalcev na območju 830 km² je najgostejše naseljeno mesto v Združenih državah Amerike.

Na potovanju sem obiskala štiri za ptice pomembne parke: Central Park na otoku Manhattan, Van Cortland Park in New York Botanical Garden v Bronxu ter Flushing Meadows Corona Park v okrožju Queens. Največji park v mestu je Pelham Bay park v Bronxu, vendar ga nisem obiskala.

Centralni park je zagotovo najznamenitejši park v New Yorku, če ne celo na svetu. Odprt je od leta 1859. Pokriva površino 3,41 km², dolg je 4 km in širok 800 metrov. Vsako leto ga obišče 25 milijonov ljudi. Namenjen je sprostitvi in rekreaciji. V njem se najde prostor tudi za divje živali, od katerih poleg ptic prevladujejo sive veverice (*Sciurus carolinensis*), ki so domača vrsta. V Veliko Britanijo so jih prinesli leta 1876, kjer so se udomačile v tamkajšnjih vrtovih. Hranijo se večinoma z ostanki hrane. Med sprehajanjem v parku sem našla tudi truplo rakuna (*Procyon lotor*). V parku je vsakih nekaj deset metrov opozorilo, ki odsvetuje hranjenje

in dotikanje živali, saj obstaja nevarnost stekline. Napisana so natančna navodila, kako ravnati ob ugrizu živali.

Vsako pomlad se na svoji selitveni poti v Centralnem parku ustavi na milijone ptic, ki se selijo s prezimovališč v Latinski Ameriki in na Karibih proti Kanadi. Najboljši čas za njihovo opazovanje je mesec maj. Jeseni se ta pot obrne. V Centralnem parku so doslej opazovali prek 200 različnih vrst ptic. V parku je pet jezer, zato se tam znajdejo tudi vodne ptice, ki pa jim nisem posvečala toliko pozornosti kot pticam pevkam. Najboljše mesto za opazovanje ptic pevk je gozd Ramble, ki se razteza v osrednjem delu parka in meji na jezero Lake, ki ima naravno obrežje. Gozd je mešan s posameznimi grmovnicami, med visokimi drevesi pa prevladuje rdeči hrast (*Quercus rubra*), ki je v vzhodni Severni Ameriki domača vrsta. V Evropo so ga prinesli pred 200 leti in ga pri nas najdemo v parkih.

Van Cortland Park je s 464 hektari četrti največji park v New Yorku. Leži v okrožju Bronx. Je precej večji od Centralnega parka in bogat z močvirji ter hrastovim gozdom. V njem se razteza veliko golfišče, na katerem so našle mesto skupine kanadskih gosi.

New York Botanical Garden - Bronx je 97 hektarov velik botanični vrt, ki se lahko pohvali z izjemno zbirko rastlinskih vrst. V botaničnem vrtu je ohranjen

1: Pogled na mesto New York iz Centralnega Parka.

foto: Barbara Čreslovnik

2: Pojoči vrabonad (*Melospiza melodia*)

foto: Ken Thomas

3: Pogled z Empire State Buildinga, trenutno najvišje stavbe New Yorka.

foto: Barbara Čreslovnik

4: Krakač (*Quiscalus quiscula*). Če se mu približaš, postoji z razkrcenimi nogami, dvignjeno glavo in pozornim pogledom. Rep povzdigne pod kotom 45 stopinj in spusti krila. Čez nekaj sekund odleti največ 10 metrov stran.

foto: Barbara Čreslovnik

5: Taščični drozg (*Turdus migratorius*)

foto: Barbara Čreslovnik

6: Žalobna grlica (*Zenaidura macroura*)

foto: Ken Thomas

7: Rdečeperuti škorčevcevec (*Agelaius phoeniceus*)

foto: Barbara Čreslovnik

8

9

10

8: Siva veverica (*Sciurus carolinensis*), avtohtoni ameriški glodalec, razveseljuje obiskovalce Centralnega parka. So manj udomačene kot v Londonu, saj je hranjenje in dotikanje divjih živali zaradi stekline strogo prepovedano. foto: Barbara Čreslovník

9: V Flushing Meadows Corona Park me je presenetila ogromna velikost žab in paglavcev. foto: Barbara Čreslovník

10: Detel, ki ga v ZDA imenujejo Red-bellied Woodpecker (*Melanerpes carolinus*), le v primerih izgube naravnega habitata naseljuje tudi vrtove. foto: Roy W. Knight

edini del naravnega gozda, ki je bil tu pred naselitvijo New Yorka. Iz gozda skrbno odstranjujejo vse rastlinske vrste, ki niso avtohtone, sicer pa v njem prevladuje rdeči hrast. Posebnost je edini studenec v New Yorku, iz katerega izvira popolnoma sladka voda. Ker New York leži ob morski obali, se vsi drugi vodotoki mešajo s slano vodo.

Flushing Meadows Corona Park je drugi največji javni park v New Yorku, ki meri 508 hektarov in leži v okrožju Queens. Tukaj ni gozda, park sestavljajo predvsem travnate površine in rekreacijska igrišča. V njem je tudi veliko prikolic, v katerih strežejo hitro hrano, zato tu najdejo mesto vrabci in golobi. Na sredini parka je veliko jezero, v katerem imajo svoj prostor vodne ptice, kot so gosi, race, kormorani in tukanice.

Sprehod po parkih

Prvi dan prihoda sem se po zajtrku s hitro hrano in obvezni kokakoli najprej odpravila v Centralni park. Takoj ob prihodu sem opazila ptico velikosti kosa, z rdečerjavim vpadljivim trebuhom. Zadrževala se je na tleh, v gozdu in na travniku, kjer je brskala za deževniki. Ko sem jo prestrašila, je glasno vzletela. Slovensko ji pravimo taščični drozg (*Turdus migratorius*). Samčka prepoznamo po črni barvi glave, glava samičke je siva.

Druga pogosta ptica je pojoči vrabonad (*Melospiza melodia*), v Ameriki zelo pogosta vrsta vrabca z mnogimi podvrstami. V Evropi je le redkokdaj opažen. Od drugih vrabcev se loči po progastem trebuhu. Vrabci se po različnih regijah močno razlikujejo, tako po barvi, vzorcu perja kot tudi po načinu oglašanja. Poznamo dva osnovna tipa, vzhodni in jugozahodni tip. Jugozahodni tip je rjasto rjave barve in ima bolj bled vrat, vzhodni je sivo rjav. V primerjavi z domačim vrabcem

so bolj plašni ter navezani na grmovje, njihov glas je bolj melodičen, nenehno se gibljejo in zlivajo z rjavim listjem in suho travo. Prav zato sem imela velike težave narediti dobro fotografijo.

Tudi domačega vrabca (*Passer domesticus*) ni bilo težko najti. V nasprotju s pojočim vrabonadom sem ga videvala v bolj betonskem delu mesta, ker pa ni plašen, sem samčka zlahka fotografirala. Domači vrabec je evropska vrsta ptice. V New York je bil prvič prinesen leta 1851, ker pa je izjemno prilagodljiv in sposoben izriniti domorodne ptice, je kmalu postal ena najpogostejših severnoameriških ptic. Naj povem, da tudi v New Yorku živi kralj betona – golob (*Columba livia*), potomec skalnega goloba, ki je morske klife zamenjal z visokimi stolpnici. Prav tako je prišel iz Evrope.

Ptica, ki mi je bila posebno všeč, je bila žalobna grlica (*Zenaidura macroura*), ki je sorodnica goloba. Ime ima po votlem, žalostnem glasu. Zanj je značilen hitri let, družijo pa se v manjših skupinah. Gnezdi zelo zgodaj, včasih ko še zemljo pokriva sneg.

V Centralnem parku sem opazila detla in na srečo mi ga je uspelo fotografirati, čeprav s precejšnjo razdalje. Angleško se imenuje Red-bellied Woodpecker (*Melanerpes carolinus*). Ime ima po rdečem znamenju na spodnjem delu trebuha, kar je mogoče videti le pri redkih osebkih.

Zelo pogosta evropska ptica, ki jo v Severni Ameriki srečam povsod, kjer so drevesa, je škorec (*Sturnus vulgaris*). Angleško ime Starling ima po bleščečem videzu (star = zvezda). Je družabna in prilagodljiva ptica, ki tako kot vrabec izpodriva domače ptice, s tem da jim zaseda dupla v drevesih. Zelo radi se kopajo.

11

12

13

Težko je bilo spregledati krakača (*Quiscalus quiscula*) iz družine vran. Zanj so značilni svetleča se vijoličasta barva telesa, rumena obroba okoli oči in prepirljiv, močan glas.

Druga ptica iz družine vran, za katero sem pravzaprav imela srečo, da sem jo ujela v fotografski objektiv, saj se mi je neprestano odmikala, je modra šoja (*Cyanocitta cristata*). Ta zanimiva, izjemno inteligentna in radovedna ptica je priljubljen lik ameriških risank. Osebo se je spomnim iz Disneyeve risanke iz časa otroštva. V naravi je pomemben raznašalec drevesnih plodov, saj orehe, lešnike in želode skriva tako, da jih zakoplje v zemljo.

Zelo popularna ptica ZDA, ki jo ima kar sedem držav za ptico države (state bird) in je name naredila močan vtis, saj spominja na eksotično papigo, je severni kardinal (*Cardinalis cardinalis*). Samčka spoznamo po živo rdeči barvi, ki jo daje karotenoidni pigment kantaksantin. Samička je bolj skromno obarvana. Severni kardinal ima močan kljun, kar mu omogoča široko izbiro hrane, in sicer od semen do jagodičevja. Opazovala sem ga v Centralnem in Van Cortland Parku. Ker je precej plašen, sem ga težko ujela v objektiv.

Deseti dan potovanja sem obiskala New York Botanical Garden v Bronxu. Ker je bila še zgodnja pomlad, je vrt navduševal s cvetočimi češnjami in magnolijami. V ponudbi je bil tudi zastekljen vrt orhidej, ki pa me ni zanimal, raje sem si več časa vzela za ogled dreves in grmovnic na prostem. Nisem bila razočarana, imela sem srečo, saj sem lahko fotografirala edino sinico, ki sem jo opazila v vseh štirinajstih dneh. To je črnoglava sinica (*Poecile atricapillus*). Prav nič ni bila plašna.

Tik pred izhodom z vrta je moja pozornost pritegnil močan dvozložni glas *pi – bi*, ki je pripadal vzhodnemu febežu (*Sayornis phoebe*), ki je svoje ime dobil po svojem značilnem glasu. Je ena izmed prvih selivk, ki se vrnejo na sever.

Dvanajsti dan sem obiskala Flushing Meadows Corona Park, drugi največji park v New Yorku. V parku sta poleg rekreacijskih površin dve večji močvirji. Park obdajata dve glasni štiripasovnici, zato notranjega miru tukaj ne najdeš. Pa vendar obiska parka ne obžalujem, saj poleg obilice vodnih ptic, ki jih tu podrobno ne bom omenjala, lahko vidiš ogromne žabe in prav tako ogromne paglavce dolžine celih dveh centimetrov (brez repa!). V trstičju, ki ga je ob močvirju dosti, živi rdečeperuti škorčevac (*Agelaius phoeniceus*). Uspelo mi je fotografirati odraslo samičko, ki je v nasprotju s samčkom barvno manj slikovita. Samček je namreč črn z živordecim in rumenim vzorcem peruti.

Kljub temu da moj namen potovanja v Ameriko ni bil opazovanje ptic, so me prav te najbolj prevzele. Vide-li smo, da se v še tako urbanem in močno poseljenem okolju najde prostor za ptice in nekatere druge živali, če človek v mestu ohrani vsaj malo pristnega naravnega okolja. ●

11: Čopka na glavi modre šoje (*Cyanocitta cristata*) pove veliko o ptici; če je vznemirjena in prestrašena, ima čop dvignjen, če pa se mirno hrani ali počiva, je sploščen ob glavi.
foto: Ken Thomas

12: Severni kardinal (*Cardinalis cardinalis*) je ena izmed najbolj prepoznavnih in priljubljenih ptic v ZDA in je bil večkrat upodobljen tudi na poštah znamkah.
foto: Colin M. L. Burnett

13: Botanični vrt v Bronxu. Na sliki je delček vrta, kjer je zbranih čez sto različnih vrst iglavcev z vseh kontinentov.
foto: Barbara Čreslovnik

PRIPOROČENA LITERATURA:

- Kress, S. W. (2010): Backyard Birdwatch. - DK Publishing, New York.
- Tekiela, S. (2005): Birds of New York Field Guide. - Adventure Publications, Cambridge.
- Imenik ptic zahodne Palearktike: *Acrocephalus* 20 (94 – 96): 97 – 162 (1999).
- www.allaboutbirds.org